

Integrale Aanpak Jeugdgroepen Zaanstad

Inhoudsopgave

Aanleiding	3
1. Werkproces Zaanstad	4
1.2 Het Preventief Jeugdoverleg (PJO)	4
1.3 Het Escalatiemodel	5
1.4 Werkproces per stap	8
1.5 Samenwerking binnen de Groepsaanpak en de PGA	13
1.6 Praktische toelichting werkproces	14
2. Regie op het Werkproces	15

Aanleiding

In 2000 ontwikkelde Bureau Beke de zogenoemde 'Shortlist -methode voor Jeugdgroepen', waarbinnen middels een scoringslijst jeugdgroepen werden geclassificeerd in 3 type jeugdgroepen; 'Hinderlijk', 'Overlast' en 'Crimineel'. Landelijk werd afgesproken dat iedere gemeente middels deze integrale werkwijze zijn/ haar problematische jeugdgroepen in kaart zou brengen. Sinds 2015 wordt niet langer meer gebruik gemaakt van deze shortlistmethodiek en wordt gewerkt met het zogenaamde 7-stappen-model. Classificeren wordt, in verband met het meer fluïde karakter van groepen en het gegeven dat online en offline rondhangen elkaar moeiteloos afwisselen, niet meer van deze tijd gevonden. Dat is de reden waarom is overgestapt van classificeren naar duiden.

Het 7-stappenmodel;

Binnen het 7-stappenmodel wordt, onder de regie van de gemeente, met de betrokken ketenpartners (Politie, Toezicht en Handhaving (Jeugdboa's) en het Jongerenwerk, een integraal plan van aanpak opgesteld middels het doorlopen van de volgende, vaststaande 7 stappen;

Stap 1: betrokken ketenpartners delen relevante signalen over groepsgedrag en besluiten samen of verder verzamelen en verbinden van informatie noodzakelijk is,

Stap 2: de juiste informatie wordt opgehaald om te bepalen of er sprake is van een problematische jeugdgroep. Is dat het geval dan wordt de informatiepositie verbreed, en betrokken ketenpartners uitgenodigd om een integraal beeld te maken (stap 3) en daar waar mogelijk worden passende interventies uitgezet.

Stap 3: opstellen van een integraal beeld over de problematische jeugdgroep en een concept plan van aanpak. Afhankelijk van de beschikbare strafrechtelijke informatie uit stap 2 (algemeen beeld vanuit de politie) kan het OM betrokken raken en gevraagd worden om de informatie op persoonsniveau aan te vullen en een bijdrage te leveren aan het integrale beeld.

Stap 4: kort en krachtige omschrijving van de probleemdefinitie met daarbij een advies op prioritering en aanpak. Ketenpartners kunnen daarmee in het gezamenlijke overleg besluiten tot eventuele prioritering bij de gezagsdriehoek en aanwijzingen geven voor de aanpak.

Stap 5: met betrokken ketenpartners wordt een integraal plan van aanpak opgesteld dat duidelijk maakt hoe de vastgestelde problematiek rondom de geprioriteerde jeugdgroep wordt aangepakt en opgelost.

Stap 6: de betrokken ketenpartners leveren volgens plan hun bijdrage aan de aanpak van de jeugdgroep. Monitoren van de uitvoering als input voor sturing en eventuele bijstelling van de probleemdefinitie en/of het plan van aanpak.

Stap 7: bepalen of de aanpak van de jeugdgroep kan worden afgeschaald en gestopt. Is dat het geval dan volgt een evaluatie en worden resterende actiepunten en begeleiding belegd.

1. Werkproces Zaanstad

Binnen de aanpak van (problematische-) jeugdgroepen voert de Gemeente (team Jeugd & Veiligheid) de regie en wordt samengewerkt met verschillende ketenpartners; de Politie, het Sociaalwijkteam, jongerenwerk, afdeling Straattoezicht (Jeugd BOA's), Openbaar Ministerie en waar nodig Wijkmanagers, Scholen en Woningcorporaties. Indien gewenst kunnen ook andere samenwerkingspartners gevraagd worden aan te sluiten denkend aan bijvoorbeeld een betrokken school, bibliotheek, het jeugdteam of een andere betrokken, lokale organisatie. Samen werken de ketenpartners aan het in beeld brengen van de jeugdgroep, het bepalen of en hoe die groep(sleden) aangepakt moet(en) worden en de daadwerkelijk aanpak; het integrale plan van aanpak met daarin maatwerk interventies waar nodig.

In de ketensamenwerking is het belangrijk om signalen vanuit het netwerk vroegtijdig op te pakken en groepsgedrag serieus te nemen, om zodoende onderliggende problematiek op het spoor te komen, te kijken wat hiermee gedaan kan worden en te voorkomen dat het uitgroeit tot risico- of crimineel gedrag, waarbij veiligheid in de openbare ruimte en/of voor jongeren zelf in het geding komt. De context waarin een jeugdgroep of problematisch groepsgedrag zich manifesteert is daarbij ook van belang, omdat de omgeving, de locatie, bewoners en andere zaken binnen deze context mede bepalend zijn voor de vraag hoe het gedrag van jeugd ervaren wordt.

Om de gegevensdeling en de privacy te waarborgen wordt binnen 'de Integrale Aanpak van Groepen Zaanstad' gebruik gemaakt van het ondertekende:

'Convenant Jeugdgroepenaanpak Zaanstad – 14 november 2023'. (zie bijlage 1)

1.2 **Het Preventief Jeugd Overleg (PJO)**

Om te komen tot vroegtijdig signaleren vindt binnen de gemeente Zaanstad, minimaal 1 keer in de 6 weken, een integraal signaleringsoverleg plaats onder regie van de Gebiedsregisseur Jeugd & Veiligheid van de gemeente; 'het Preventieve Jeugd Overleg'; het PJO.

Vaste deelnemer aan dit overleg zijn in ieder geval;

- Wijkmanagers
- Sociaal wijkteam; Jeugdteam en Jongerenwerk
- Politie
- Straattoezicht (jeugd-BOA's)
- PGA Regisseurs
- (Lokale) partners op maat (zoals bijvoorbeeld opbouwwerkers, jongerenloket of de NS)

Het primaire doel van het PJO is *enerzijds* door vroegsignalering de rust in de openbare ruimte te bewaren en te controleren waardoor de leefbaarheid van de inwoners en de omgeving gewaarborgd blijft. *Anderzijds* het voorkomen dat jongeren afglijden richting de criminaliteit. Dit gebeurt door signalen over locaties waar groepen zich ophouden, fenomenen, trends of onveiligheidsgevoelens in de wijk met elkaar te delen, ook als dit de 'online 'leefwereld' betreft.

Het overleg draagt bij aan het in stand houden van het warme contact zodat de operationele samenwerking op straat goed blijft en partners elkaar ook buiten het overleg weten te vinden. Het overleg wordt gebruikt om (de mate van) een probleem in de wijk of rond een groep in kaart te brengen en te bepalen of er interventies nodig zijn en zo ja welke. Daarnaast kan het overleg worden gebruikt om, als er een probleem wordt geconstateerd, de juiste interventies te bepalen, samenwerkingsafspraken hierover te maken en concrete acties uit te zetten.

Het standpunt binnen het PJO is dat jongeren zich mogen ophouden in de openbare ruimte en recht hebben om zich vrij te bewegen binnen de gemeente. Het aanwezig zijn van jongeren of groepen jongeren wordt niet als een probleem gezien. Veelal gaat het om het gedrag wat er tentoon gespreid wordt wat als overlast kan worden ervaren of de uitingen en/of gedragingen op social media of anderzijds online.

Hierbij wordt de definitie gehanteerd uit ‘het Convenant Jeugdgroepenaanpak Zaanstad – 14 november 2023’ (zie bijlage 1)

Problematisch groepsgedrag: “gedrag dat plaatsvindt vanuit een problematische jeugdgroep dat herhaaldelijk de openbare orde en/of de veiligheid verstoort, overlast veroorzaakt, en/of crimineel van aard is;”

Overlastmeldingen worden door de vaste ketenpartners aan tafel besproken maar kunnen ook op andere manieren bij het PJO binnenkomen. Denk hierbij aan een school, via de woningcorporaties of bij ‘Signalen’, het online meldpunt van de gemeente. De meldingen worden in eerste instantie adequaat in behandeling genomen en opgepakt door het Jongerenwerk, waarna terugkoppeling, registratie en monitoring ook plaatsvindt binnen het PJO onder regie van de Gebiedsregisseur Jeugd & Veiligheid. Communicatie tussen de ketenpartner(s) en de voorzitter van het PJO verloopt middels korte lijnen, bij voorkeur via de daarvoor bestaande whatsappgroep, of anders via de mail of telefonisch.

1.3 Het Escalatiemodel

Afb. 1: Escalatiemodel

Het escalatiemodel wordt gehanteerd om gezamenlijk tot een uniforme werkwijze te komen in de aanpak van de groepen. Met de ketenpartners wordt bepaald in welke mate er sprake is van (hinderlijk/ overlastgevend/ ontwrichtende) groepsvorming waarbij ook, indien mogelijk en noodzakelijk, de ontwikkelingen van deze groep op social media hierin worden meegenomen. Gezamenlijk wordt bepaald welke interventies er ingezet kunnen worden en of zaken overgedragen moeten worden naar een ander overleg, een andere ketenpartner of opgeschaald binnen het 7-stappenmodel.

Hieronder de mogelijke maatregelen per kleur. In de praktijk is maatwerk nodig:

Geen overlast

De ketenpartners weten welke jongeren zich waar ophouden en hebben zoveel als mogelijk zicht op wie deze jongeren zijn. Samen met de betrokken jongeren zijn er afspraken over het gebruik van de plek. Jongerenwerkers houden contact, bieden activiteiten aan en stimuleren deelname. De wijkagent (jeugdagent), jongerenwerker en Jeugdboa's houden op een 'samenwerkende wijze' contact met de groep. Politie-surveillance laten de groep met rust. Als er toch wordt benaderd, dan rustig en om in gesprek te komen. De locatie en ontwikkelingen worden door de PJO-deelnemers met elkaar gedeeld via de daarvoor bestemde whatsapp-groep. Wanneer nodig kan door een van de deelnemers het initiatief genomen worden om preventief met elkaar af te spreken. Daarnaast wordt een update gegeven en vindt monitoring plaats binnen het PJO.

(STAP 1)

Matige overlast

Er hebben zich een aantal situaties van (toenemende) overlast voorgedaan waarvan met elkaar wordt vastgesteld dat preventief (om verdere groei te voorkomen) handelen noodzakelijk is. Deze signalen zijn door de ketenpartners van het PJO gemeld aan de voorzitter van het PJO (de Gebiedsregisseur Jeugd & Veiligheid). De voorzitter organiseert een overleg met alle vaste en overige betrokken partijen, denkend aan eventueel een school, voorzitter winkelcentrumverenging etc en nodigt hierbij ook de Regisseur Groepsaankpak uit. **(STAP 2)** Tijdens dit overleg wordt met elkaar afgesproken welke interventies ingezet kunnen worden. Interventies zijn gericht op afname van de overlast en/of voorkomen van recidive. Mogelijke interventies zijn; een gesprek met de groep waarin de jongeren gewaarschuwd worden. Dit gesprek kan gevoerd worden door de jongerenwerkers en/of jeugdboa en/of de wijkagent/jeugdagent. Er komt een vast te stellen periode waarin de jongeren moeten laten zien dat de overlast stopt. In deze periode wordt de groep intensiever meegenomen in de surveillance of ambulante rondes. Rol van allen ketenpartners ligt in het uitleggen van waarmee we bezig zijn en de consequenties ten aanzien van oorzaak – gevolg toelichten. Er zijn eenduidige afspraken over verwijsoorlocaties. Identiteitsbewijs kan gevraagd worden. Politie en handhaving spreken bezoekfrequentie af. Het jongerenwerk sluit aan met strengere benadering (indien van toepassing ook in de accommodatie en of bij de activiteiten). Kracht van jongerenwerk is dat zij negatief gedrag wel afkeuren maar ook uitleggen wat er gebeurt. Het is in belang van de keten dat jongerenwerk aansluiting houdt met de jeugdgroep en steeds monitort wat het effect van de interventies (plus – min - mee) zijn zodat er adequaat, effectief bijgesteld kan worden. Indien mogelijk worden positieve dan wel zogenoemde 'verdien interventies' en/of jongeren/leidersfiguren ingezet. Aan het eind van elk overleg wordt een periode vastgesteld waarna een evaluatie-overleg wordt ingesteld waarbinnen de gemaakte afspraken en interventies worden geëvalueerd. Gezamenlijk wordt bepaald of kan worden afgeschaald of, waar nodig,

verder moet worden opgeschaald. Mocht worden besloten dat verder opschalen naar stap 3 noodzakelijk is, dan zal de aanpak worden overgedragen aan de Regisseur Groepsaankpak van de gemeente. Deze zal los van het PJO een integrale aanpak opstarten (voortzetten) (**STAP 3 – 5**)

Ernstige overlast

Er is sprake van ernstige overlast waarbij eerdere inzet niet tot voldoende resultaten heeft geleid. In het PJO, bij het Stap 1 en 2 overleg, wordt met alle ketenpartners besloten of moet worden opgeschaald naar **STAP 3**; *‘opstellen van een integraal beeld over de problematische jeugdgroep inclusief namenlijst en een concept plan van aanpak. Afhankelijk van de beschikbare strafrechtelijke informatie uit stap 2 is het OM betrokken om de informatie op persoonsniveau aan te vullen en een bijdrage te leveren aan het integrale beeld.’*

Mocht hiertoe besloten worden dan zal de groep ‘buiten het PJO’ besproken gaan worden onder regie van de Regisseur Groepsaankpak waar middels frequente overleggen met de meest betrokken ketenpartners (te bepalen op grond van de aard van de overlast) een integraal beeld en plan van aanpak opgesteld zal gaan worden.

Indien uit het integrale beeld blijkt dat voorleggen aan de gezagsdriehoek voor prioritering van belang, noodzakelijk/ gewenst is (**STAP 4**) bespreekt de Regisseur Groepsaankpak dit zo spoedig mogelijk binnen het ‘Regieteam Aanpak van Groepen’ (Het Regieteam bestaat uit de Gebiedsregisseur Jeugd & Veiligheid, de Operationeel Expert Jeugd van politie, de Coördinator Jongerenwerk en de Coördinator Jeugdboa’s van Straattoezicht en heeft een coördinerende rol op de Aanpak van Groepen op beleids- en procesniveau)

Met alle betrokken partijen wordt bepaald welke stappen genomen moeten gaan worden en zal een integraal plan van aanpak opgesteld worden (**STAP 5**). Interventies waaraan aan gedacht moet worden en die op korte termijn ingezet kunnen worden zijn; Op de locatie wordt voor onbepaalde tijd een ‘**low**-tolerance’ beleid gevoerd; Politie en handhaving spreken een hoge bezoekfrequentie af van de locatie. De andere betrokken partners/organisaties, indien betrokken, onderzoeken welke interventies zij kunnen inzetten. Er kan besloten worden om het rondhangen op de locatie te laten stoppen door de inzet van bestuurlijke maatregelen (zie *bijlage 2*). Naast deze locatie- gebonden aanpak is er sprake van een individuele aanpak waarbij er gekozen wordt om de groep in te delen in de zogenoemde ‘plussers – minners en meelopers’. Voor iedere categorie wordt een eigen (burgemeesters-/notificatie)brief opgesteld (zie *bijlage 3*) die persoonlijk wordt uitgereikt door 2 ketenpartners. Per persoon wordt gekeken en afgestemd wie daarvoor het meest passend is. Iedere jongeren (en zijn of haar ouders/ verzorgers, indien nog geen 18 jaar) krijgt, na gelang in welke groep hij/ zij is ingedeeld, een brief uitgereikt met daarbij direct een thuisgesprek. De Regisseur Groepsaankpak voert ook de regie over de individuele aanpak, daar waar nodig en betrokken, in nauwe samenwerking met de Lokale Persoonsgerichte Aanpak of het Zorg en Veiligheidshuis. De individuele aanpak zal, als onderdeel van het integrale plan van aanpak van de Groepsaankpak, een belangrijke interventie zijn. De Integrale Groepsaankpak Overleggen (stap 3/4) zullen, onder regie van de Regisseur Groepsaankpak, buiten het PJO worden georganiseerd. De frequentie is afhankelijk van urgentie en de fase waarin het

plan zit. Aan het eind van elk overleg wordt een periode vastgesteld waarna een evaluatie-overleg wordt afgesproken waarbinnen de gemaakte afspraken en interventies worden geëvalueerd. Gezamenlijk wordt bepaald of kan worden afgeschaald of, waar nodig, verder moet worden opgeschaald.

Zeer ernstige overlast

Als er sprake is van zeer ernstige overlast, of wanneer de ingezette interventies bij ernstige overlast niet afdoende zijn, kan binnen de Groepsaanpak, als aanvulling op de beschreven werkwijze en interventies bij ‘Ernstige Overlast’, besloten worden om de (senior) adviseur Openbare Orde en Veiligheid en/of de handhavingsjurist en een communicatieadviseur ook te laten aansluiten. Hierdoor kunnen extra opgeschaald worden in bestuurlijke maatregelen. Hierbij moet gedacht worden aan gebiedsverboden, last onder dwangsommen, voetbalwet etc. Daarnaast kan, waar mogelijk en noodzakelijk, in overleg opschaling plaatsvinden van bepaalde ernstige overlastplegers naar het Zorg & Veiligheidshuis. Ook ten aanzien van de inzet van de jongerenwerkers en de boa’s zullen duidelijke maatwerk afspraken gemaakt worden. De Groepsaanpak overleggen zullen, onder regie van de Regisseur Groepsaanpak buiten het PJO georganiseerd blijven worden. De frequentie is afhankelijk van urgentie en de fase waarin het plan zit. Aan het eind van elk overleg wordt een periode vastgesteld waarna een evaluatie-overleg wordt afgesproken waarbinnen de gemaakte afspraken en interventies worden geëvalueerd. Gezamenlijk wordt bepaald of kan worden afgeschaald of, waar nodig, verder moet worden opgeschaald.

1.4 Werkproces per stap

Stap 1 Signalen over groepsgedrag delen

Doel van deze stap: Tijdens het PJO wordt door vroegsignalering ingezet om de rust in de openbare ruimte te bewaren en te controleren waardoor de leefbaarheid van de inwoners en de omgeving gewaarborgd blijft. Dit gebeurt door signalen over locaties waar groepen zich ophouden, fenomenen, trends of onveiligheidsgevoelens in de wijk met elkaar te delen. Hierdoor kan worden ingezet op preventieve afspraken/ interventies bedacht, vastgelegd en ingezet worden.

In deze stap van het werkproces mogen alleen gegevens over de groep als geheel worden gedeeld. Het in kaart brengen en beschrijven van de individuele leden van de groep is in deze stap niet toegestaan. Dit sluit overigens niet uit dat de mogelijkheid er is dat individuele ketenpartners (bijvoorbeeld politie en jeugdboa’s) op persoonsniveau gegevens met elkaar uit te wisselen op basis van een wettelijke grondslag. Mocht blijken dat hierdoor de situatie niet beheersbaar / onder controle gehouden kan worden, organiseert de Gebiedsregisseur Jeugd & Veiligheid een integraal overleg met betrokken ketenpartners waarvoor ook de Regisseur Groepsaanpak uitgenodigd wordt en wordt overgegaan naar *stap 2*.

Diverse ketenpartners hebben de verantwoordelijkheid om de signalen die zij hebben over mogelijk probleemgedrag van groepen jongeren of op de verschillende locaties te delen binnen het PJO. Daar wordt middels het beschreven ‘Escalatiemodel’ gewerkt en besloten wanneer overgegaan moet worden naar *stap 3*.

Stap 2 Informatie verzamelen en verbinden

Doel van deze stap: de voorzitter van het PJO (de Gebiedsregisseur Jeugd & Veiligheid) draagt er zorg voor dat de juiste informatie op tafel komt om te kunnen bepalen of er sprake is van een problematische jeugdgroep. Wanneer binnen het integrale stap 2 overleg wordt vastgesteld dat hier sprake van is, zal de Regisseur Groepsaankpak er zorg voor dragen dat de informatiepositie wordt verbreed tot een integrale informatiepositie door aan de boa’s en het Jongerenwerk ‘een groepsinformatie document’ te vragen en, indien niet eerder recent opgemaakt, de politie verzoeken het Politie-informatiedocument; de Groepsscan op te maken. Op deze wijze kan in stap 3 alle informatie besproken en gebundeld gaan worden met als doel te komen tot een integraal beeld en plan van aanpak.

Mocht het, in verband met maatwerk afspraken, noodzakelijk zijn om persoonsgegevens te verwerken, is het van belang dat de Regisseur Groepsaankpak beoordeelt welke informatie daadwerkelijk noodzakelijk is voor het aanpakken van de groepsproblematiek. Dit laat onverlet dat elke ketenpartner zijn individuele verantwoordelijkheid (op grond van de wettelijke grondslag) heeft om te bepalen of informatie verstrekt kan worden, hierbij ook ‘het Convenant Jeugdgroepenaankpak Zaanstad’ in acht nemend.

Belangrijk bij de aanvraag voor de Groepsscan van de politie zijn de volgende zaken:

- Het verzoek tot opmaken van de groepsscan wordt door de Regisseur Groepsaankpak na afstemming met de Opgave Regisseur Jeugd & Veiligheid en de burgemeester, aan de teamchef van het betrokken basisteam verzocht.
- De politie beschrijft bij de standaardrapportage de sterkte van de informatiepositie van waaruit de straatinformatie is opgesteld.

Als de politie in stap 1 om interne redenen zelf reeds had besloten een groepsscan te starten en de uitkomsten daarvan kenbaar te maken middels een standaardrapportage en daarbij de namenlijst die de politie intern heeft gebruikt, dan kan door de betrokken medewerker van de politie de teamchef verzoeken alsnog een aantal namen aan het interne onderzoek toe te voegen, om zo de aansluiting van de politie op het integrale proces te kunnen realiseren. Mocht het door de Regisseur Groepsaankpak van belang gevonden worden om in stap 2 al te komen tot het opvragen van namen bij alle partners dan moet dit een duidelijk doel dienen, namelijk: Inzicht verschaffen over ‘komt het beeld overeen/ hebben we het met elkaar over dezelfde groep’.

Samen met de Regisseur Groepsaankpak wordt, op basis van de verbrede informatiepositie beoordeeld of het gezamenlijk opmaken van het integrale beeld nodig is. Als dat zo is, dan wordt tevens bepaald met welke ketenpartners het integrale beeld (stap 3) gemaakt zal worden en nodigt de Regisseur Groepsaankpak deze ketenpartners uit voor een bijeenkomst.

Stap 3 Maken integraal beeld en concept Plan van Aanpak

Doel van deze stap: het opstellen van een integraal beeld over de problematische jeugdgroep en het maken van het (concept) plan van aanpak op de groep. Afhankelijk van de beschikbare strafrechtelijke informatie in stap 2, zal het OM betrokken zijn om de informatie op persoonsniveau, ten aanzien van specifieke leden van de groep waarbij een strafrechtelijke aanpak in de rede ligt, aan te kunnen gaan vullen en een bijdrage te leveren aan het integrale beeld.

Wat het OM betreft zal in aansluiting op het bij stap 2 benoemde ook bij deze stap bekeken moeten worden (mede op grond van de eventueel door haar verzamelde informatie) welke betrokkenheid nodig is. Afhankelijk van de soort groepsproblematiek kan het OM betrokken zijn bij het maken van het integrale beeld en/of ten behoeve van het (concept) plan van aanpak.

Bij het opstellen van het integraal beeld is het van belang om in het oog te houden dat binnen de samenwerking niet alle ketenpartners alle informatie nodig hebben en/of mogen ontvangen. Dit geldt in het bijzonder voor strafrechtelijke- en gezondheidsgegevens alsmede persoonlijke identificatienummers zoals BSN.

Indien wordt vastgesteld dat ook andere ketenpartners moeten worden betrokken bij het maken van het integrale beeld, organiseert de Regisseur Groepsaanpak daartoe een bijeenkomst.

In gezamenlijkheid analyseren de door de gemeente uitgenodigde ketenpartners onder leiding van de Regisseur Groepsaanpak de informatie over de jeugdgroep op groepskenmerken, omgevingsfactoren en indien noodzakelijk personen. Dit leidt tot een **integraal beeld** op het problematisch groepsgedrag. Ze stellen vast wat het probleem is (aan de hand van de domeinen), karakteriseren daarmee de jeugdgroep en de problematiek en bepalen aan de hand daarvan een advies over de strategie op de aanpak en de daarbij betrokken partijen.

Op basis van het integrale beeld wordt in het kader van het te geven advies ook een **(concept) plan van aanpak** opgesteld. Het (concept) plan van aanpak geeft de grote lijnen van de aanpak weer en benoemt een globale schatting van de verwachte kosten en inzet, omdat die informatie in de volgende stap nodig is om de aanpak van de groep zo nodig te prioriteren en die prioritering te vertalen in afspraken over inzet van mensen en middelen. Het (concept) plan van aanpak wordt geanonimiseerd aangeleverd in stap 4.

Stap 4 Adviseren en prioriteren

Doel van deze stap: het opmaken van een kort en krachtig document op de probleemdefinitie met daaraan opgehangen een advies op prioritering en aanpak, zodat de ketenpartners in het integraal overleg al dan niet tot prioritering besluiten en aanwijzingen geven op de integrale aanpak.

De Regisseur Groepsaanpak geeft en bespreekt namens de betrokken ketenpartners het integraal beleidsadvies met de Opgavemanager Jeugd en Veiligheid en de burgemeester, waarna het advies voorlegt zal worden aan de lokale driehoek of een ander ketenoverleg met daarin

gemandateerde personen. Dit beleidsadvies bevat naast een karakterisering van de jeugdgroep en de ernst van het problematische gedrag ook een (concept) plan van aanpak op groep, persoon en domein.

In het geval dat het integrale beeld en het (concept) plan van aanpak aangeven dat ook andere ketenpartners naar verwachting een rol zullen spelen in de aanpak, wordt waar nodig een 'ketenoverleg+' samengesteld. Het ketenoverleg+ wordt dan betrokken bij het prioriteren van de jeugdgroep, mede met als doel om ook van deze partners commitment te krijgen op de aanpak

Waar nodig wordt door de Regisseur Groepsaanpak contact opgenomen met andere gemeenten waar de jeugdgroep ook actief is of verbanden mee heeft.

Stap 5 Maken integraal Plan van Aanpak

Doel van deze stap: het met betrokken ketenpartners opstellen van een integraal plan van aanpak dat duidelijk maakt hoe de vastgestelde problematiek rondom de geprioriteerde jeugdgroep aangepakt en opgelost gaat worden.

Onder regie van de Regisseur Groepsaanpak wordt samen met de andere betrokken ketenpartners een plan van aanpak opgesteld, met minimaal de volgende inhoud:

Waartoe? Doelen:

- o Verminderen criminaliteit en overlast
- o Versterken sociale positie, perspectief
- o Verstoren negatieve groepsdynamiek
- o Aanwas voorkomen

Wat? Meersporen-aanpak:

- o Persoons-/gezinsgerichte maatregelen
- o Groeps-/netwerkgerichte maatregelen
- o Publiek-/sociale domein-/omgevingsgerichte maatregelen

Hoe? Strategie bepalen

- o First things first, interventies
- o Rollen, taken en verantwoordelijkheden
- o Communicatie (inclusief eventuele inzet van social media)

Organisatie en werkwijze, waaronder welke partij met welk doel welke informatie aanlevert in de aanpak en helderheid over de wijze waarop afspraken geregistreerd en gemonitord zullen worden

Benoemen gewenste effecten en resultaten, bij voorkeur uitgewerkt naar de verschillende domeinen en zo concreet en meetbaar mogelijk, gekoppeld aan termijnen. Daarbij wordt ook gekeken naar de nulmeting, om te bepalen wat een realistisch (haalbaar) doel is.

Hiermee wordt de uit te voeren strategie/aanpak concreet gemaakt, en duidelijk gekoppeld aan benoemde doelen. De uitwerking wordt zoveel mogelijk SMART gemaakt. Waar mogelijk wordt er gewerkt met verschillende scenario's, zodat gaandeweg de uitvoering (stap 6) telkens bekeken kan worden welke stap uit welk scenario het meest passend is. Verder is van belang om in het interventiepalet de overweging mee te nemen dat juist belonen van goed gedrag effectief is bij deze jongeren. Dus niet alleen aanpakken, maar ook met de groep samenwerken en successen benadrukken. De acties worden bepaald en afgestemd in een interventiematrix. Dit faciliteert dat acties in samenhang en afstemming kunnen worden uitgevoerd, bijgesteld en gemonitord.

Stap 6 Uitvoeren en monitoren Plan van Aanpak

Doel van deze stap: zorgen dat alle betrokken ketenpartners conform plan hun bijdrage leveren aan de aanpak van de groep en het volgen van de uitvoering, als input voor sturing en eventuele bijstelling van de probleemdefinitie en/of het plan van aanpak.

De betrokken ketenpartners voeren hun acties uit, conform het plan van aanpak. Daartoe wordt het plan van aanpak geoperationaliseerd, vertaald naar operationele inzet van de betrokken partners.

De Regisseur Groepsaanpak monitort:

- In hoeverre de geplande acties en interventies ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. Als gemaakte afspraken niet nagekomen worden, kan geëscaleerd worden.
- Wat de effecten/resultaten van deze acties zijn, mede gezien de (wellicht veranderende) omstandigheden. Hierbij is het van belang dat de methodisch indeling van groepsleden, goed gevolgd en gemonitord blijft. Dit zorgt voor een duidelijk beeld van de ontwikkelingen en verschuiving binnen de groep.

Waar nodig wordt op basis van inzichten vanuit de uitvoering de probleemdefinitie en/of het plan van aanpak bijgesteld (loop terug naar stap 3 of 5).

Stap 7 Afronden en evalueren

Doel van deze stap: bepalen of de aanpak van de jeugdgroep afgeschaald en gestopt kan worden, waarbij – als dat zo is – zorg gedragen wordt voor een evaluatie en het waar nodig beleggen van resterende actiepunten begeleiding en monitoring bij een van de vaste ketenpartners.

In het ketenoverleg wordt besloten of de aanpak voor de jeugdgroep afgeschaald of gestopt kan worden, op basis van de vraag of de jeugdgroep afdoende is aangepakt. De toetsende vraag daarbij is of de doelen uit het plan van aanpak bereikt zijn.

Bij het afschalen of stoppen van de aanpak worden nog uit te voeren activiteiten en eventueel de voortzetting van de begeleiding van jongeren overgedragen aan de bestaande organisatie(s) in het reguliere veld.

Onder regie van de Regisseur Groepsaanpak wordt de samenwerking in de aanpak van de jeugdgroep geëvalueerd. Daarbij is naast de evaluatie op de resultaten van de aanpak ook oog voor verschillende onderdelen van de ketensamenwerking:

- Duidelijkheid van rolverdeling en werkbaarheid van de afspraken in de samenwerking
- Informatieoverdracht tussen de partijen
- Hoeveelheid en aard van inzet die nodig was voor de uitvoering
- Effectiviteit van de uitvoering
- Snelheid van acteren op ontwikkelingen
- Begrote en gerealiseerde looptijd van de aanpak
- Overige knelpunten

Van de evaluatie wordt een verslag opgemaakt dat in het ketenoverleg besproken wordt.

1.5 Samenwerking binnen de Groepsaanpak en de PGA

Wanneer blijkt dat een interventie gericht op een individuele aanpak noodzakelijk is om de geconstateerde problematiek effectief te kunnen aanpakken, dan kan besloten worden om deze persoon of personen aan te melden voor een Persoonsgerichte Aanpak (PGA). Als deze aanmelding leidt tot een behandeling in het betreffende casusoverleg PGA, zal ook de Regisseur Groepsaanpak deelnemen aan de casusoverleggen van de PGA en vice versa; de PGA-regisseur als onderdeel van de overleggen van de Groepsaanpak.

De gedeelde informatie dient zich uiteraard te beperken tot datgene dat noodzakelijk is en waarover de ontvangers rechtmatig mogen beschikken, en wordt indien van toepassing afgestemd met de partij die de gegevens heeft aangeleverd. Om de gegevensdeling en de privacy binnen deze samenwerking te waarborgen wordt gebruik gemaakt van bijlage 2 van het ondertekende: 'Convenant Jeugdgroepenaanpak Zaanstad – 14 november 2023'. (zie bijlage 1)

1.6 Praktische toelichting werkproces

In de tabel hieronder wordt voor elk van de 7 stappen uit het werkproces een aantal vragen benoemd die in de betreffende stap beantwoord (moeten) worden. Ook wordt met kenmerken aangegeven wat voor soort informatie in de afzonderlijke stappen nodig is. In stap 1 mogen alleen signalen / gegevens op groepsniveau worden gehanteerd en vanaf stap 2 zijn alle privacyregels van toepassing op het moment dat er persoonsgegevens gedeeld en verwerkt worden;

Stap	Te beantwoorden vragen	Kenmerken van de gedeelde informatie
1. Signalen over groepsgedrag delen	- Wat zien en merken we aan problematisch groepsgedrag? - Is er mogelijk sprake van een jeugdgroep?	Enkelvoudige signalen over problematisch groepsgedrag Observaties vanuit het werk en de omgeving

2. Informatie verzamelen en verbinden	- Is er sprake van een jeugdgroep? - Wie zitten daar in? - Wat doen ze? Hoe erg is dat? - Bij welke partners zijn ze bekend? - Is er noodzaak om een integrale probleemdefinitie op te maken?	Informatie over aard en omvang van de jeugdgroep, op groepsniveau en eventueel persoonsniveau Actief uitgevraagd
3. Maken integrale probleemdefinitie	- Waardoor wordt het problematisch groepsgedrag veroorzaakt? - Hoe en met wie kunnen we (op hoofdlijnen) de groep aanpakken? - Wat is daar (op hoofdlijnen) voor nodig? - Wat adviseren we?	Informatie over aard en omvang, op groep, locatie en persoon Inzicht in de verschillende domeinen
4. Adviseren en prioriteren	- Wat is de aard en omvang van het problematisch gedrag? - Welke aanpak werkt bij deze jeugdgroep en wat vergt dat aan inzet?	Informatie over andere jeugdgroepen (afwegen) Besluit tot al dan niet aanpakken jeugdgroep, inclusief randvoorwaarden
5. Maken PvA	- Welke afspraken maken we om de jeugdgroep aan te pakken?	Plan van aanpak vastleggen, met vaste onderdelen als doelen, acties, monitoring
6. Uitvoeren en monitoren PvA	- Hoe verloopt het uitvoeren van de aanpak? - Welk effect heeft dat? - Welke bijstelling is nodig?	Afspraken (mogelijk bijstellen) Voortgang in acties en resultaten Effecten (op doelen)
7. Afronden en evalueren	- Is de jeugdgroep afdoende aangepakt? Zijn de doelen bereikt? - Welke restacties worden bij wie belegd? - Wat zijn de leer- en verbeterpunten uit de aanpak?	Beleggen restacties Leerpunten

2. Regie op het werkproces

Het vaststellen van de rollen in de regievoering is van essentieel belang voor het kader waarbinnen het werkproces wordt uitgevoerd. Onderstaande overzicht geeft o.a. aan welke rol de Gemeente, het OM, de politie, Straattoezicht (Jeugdboa's), Jongerenwerk afzonderlijk hebben en hoe de regie gevoerd wordt in de samenwerking binnen een ketenoverleg.

Gemeente

Overall regie

De gemeente heeft de overall regie over veel van de domeinen waar de aanpak van problematische jeugdgroepen en groepsgedrag aan raakt, denk aan openbare orde en veiligheid, (jeugd-)zorg, werk & inkomen, toezicht & handhaving, leerplicht, wijkveiligheid en welzijn. Afhankelijk van de wetgeving behoort deze taak toe aan het College van B&W, de burgemeester en/of de gemeenteraad en beperkt zij zich tot het organiseren en regisseren van de samenwerking. Het College stelt in de ambtelijke organisatie een regisseur/ adviseur aan die de wettelijke regietaak uitvoering moet geven. In het kader van dit werkproces binnen de gemeente Zaanstad wordt gewerkt met de rol van 'Adviseur Jeugd en Veiligheid' die optreedt als de voorzitter en toeziet op het inhoudelijk proces van het PJO en de Regisseur Groepsaanpak die deze rol heeft bij een eventuele Ketenaanpak middels een Groepsaanpak. Deze laatste genoemde adviseur functioneert ook samen met de Opgavemanager Jeugd & Veiligheid tussen tactisch en bestuurlijke doelen.

In de praktijk blijken belangrijke taken van de Regisseur Groepsaanpak:

- Rol als coach voor professionals in de keten in verband met sturing en inhoudelijk procesregie;
- Organisatie, beheer en uitvoeringsregie van de werkprocessen op basis van de afgesproken doelen en output-, en outcomeresultaten;
- Realiseren van een effectieve en efficiënte overleg- en netwerkstructuur waarin bijvoorbeeld vroegsignalering goed tot haar recht komt; optreden als technisch voorzitter;
- Realiseren van een doelgerichte en effectieve aanpak van problematische jeugdgroepen en groepsgedrag;
- Maken van afspraken met afdelingen en diensten binnen de gemeente-organisatie en externe partners over de gezamenlijke werkwijze, capaciteit, financiën en voorzieningen die nodig zijn en die vanuit iedere organisatie worden neergezet;
- Maken en monitoren van operationele afspraken met ketenpartners over de inzet met betrekking tot een specifieke jeugdgroep;

Gezamenlijke belangrijke taken van de Gebiedsregisseur Jeugd & Veiligheid vanuit het PJO en de Regisseur Groepsaanpak

- Monitoren en evalueren van voortgang en resultaten, het actief signaleren en oppakken danwel adresseren van knelpunten en het adviseren en rapporteren aan de driehoek.
- Zorgdragen voor tijdige en goede communicatie richting het bestuur (College en Raad).

Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie is regisseur op de opsporing. Deze regierol vereist een strakke interactie met de politie op waarheidsvinding in het kader van de opsporing, maar ook met partijen als de Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdreclassering, Justitiële Jeugdinrichtingen e.a. De (jeugd)strafrechtketen heeft hiertoe een aantal netwerken ingericht om de integraliteit op de probleemstelling goed te kunnen definiëren en naar een aanpak op maat te komen, hierbij denkend aan de overleggen op ZSM en in het Zorg en Veiligheidshuis.

Het is van belang dat beide regisseurs (OM en gemeente) goede afstemming hebben om ervoor te zorgen dat preventieve, curatieve en justitiële interventies elkaar versterken in plaats van frustreren en prioriteiten (zoals bijvoorbeeld opsporing) worden afgestemd en opgevolgd.

De politie

De politie heeft vanuit haar informatiepositie en taakstelling (signaleren en adviseren) een eigen verantwoordelijkheid om de beide regisseurs in positie te brengen om tot regievoering te komen.

De driehoek en het ketenoverleg

De lokale driehoek is vanuit besturingsperspectief het orgaan op lokale veiligheidsvraagstukken. De driehoek is geografisch ingericht en bestaat uit de burgemeester, de gebiedsofficier en de chef basisteam van de politie. Dit orgaan geeft richting, maakt keuzes over de aanpak en bestuurt het uiteindelijke effect.

Het inrichten en mandateren van het ketenoverleg is een lokale aangelegenheid. In de praktijk blijkt het vaak praktisch te zijn om het prioriteren niet in de driehoek zelf te doen, maar in een besluitvormend overleg ‘lager’ in de organisatie. Bij dit ketenoverleg zijn politie en gemeente aanwezig en het OM indien zij betrokken is geweest bij het maken van het integrale plan van aanpak.

Ook kunnen partners uitgenodigd worden voor de driehoek of dit ketenoverleg, waarmee gekomen wordt tot een zogenaamde ‘driehoek-plus’. Dit wordt in de praktijk gedaan als bij de besluitvorming op de aanpak van een groep meerdere partners een belangrijke rol spelen. In dit overleg schuift dan bijvoorbeeld een wethouder aan en/of een manager uit de zorg, het jongerenwerk, de Raad voor de Kinderbescherming, de reclassering of bijvoorbeeld het Zorg en Veiligheidshuis aan.

Straattoezicht (Jeugdboa)

De Jeugdboa is aangesloten vanuit Straattoezicht en zijn de ogen en oren op straat. Zij kunnen meedenken en participeren met afgesproken interventies en acties. Daarnaast zijn zij een belangrijke factor, eveneens als het jongerenwerk, om de effecten te monitoren van de ingezette (plus min mee-)acties en interventies.

Jongerenwerk

Het jongerenwerk is aangesloten om vanuit het ‘puberbrein’ mee te denken met de groepsontwikkeling. Te monitoren wat de effecten zijn van de interventies op de groep en te adviseren in het formeren van straatwaarheid vs echte waarheid (methodisch werken).